

Capparis spinosa
KAPRIS

Blad ur Bergianska trädgårdens historia

Om Bergiuserbariet
och om att samla och pressa växter

Huvudmän: Stockholms universitet och Kungl. Vetenskapsakademien

BERGIANSKA
TRÄDGÅRDEN

Bergius Botanic Garden

Blad ur Bergianska trädgårdens historia

I denna skrift får du veta mer om Bergiuserbariet som är en välbevarad samling med pressade växter. Den bygger främst på en av Bergianska trädgårdens grundare, Peter Jonas Bergius, material från 1700-talet. Med ett innehåll på 18000 ark från olika delar av världen och insamlingar från bland andra Carl von Linné och hans lärjungar, utgör det en vetenskaplig och historisk skatt. Här berättar vi även sammanhanget kring Peter Jonas Bergius på 1700-talet, men också om herbarier idag – hur man pressar växter och varför.

Detta dokument är en sammanställning av den information som visades i utställningen Blad ur Bergianska trädgårdens historia i Gamla orangeriet, den 26 maj – 24 juni 2007. Utställningstexterna är till viss del uppdaterade och kompletterade med bilddokumentation från utställningen. Utställningens syfte var att levandegöra Bergiuserbariet och dess skapare Peter Jonas Bergius som var läkare, botanist och en av Linnés lärjungar, förutom Bergianska trädgårdens grundare.

I utställningen fanns levande växter – samma arter som finns pressade i Bergiuserbariet. Här visades också nypressade exemplar av olika arter i herbariet. Urvalet baserades på växter ur två av Bergius viktigaste bokverk, medicinalväxtboken *Materia medica* och kapfloran *Plantae Capenses*. På grund av utställningslokalens karaktär och de pressade växternas ömtålighet visades inte några originalark från 1700-talet, utan reproduktioner. Inscannade ark ur Bergiuserbariet kan dock beskådas på vår hemsida, www.bergianska.se under Samlingar.

Utställningen Blad ur Bergianska trädgårdens historia var en utställning i Bergianska trädgården i egen regi och ingick i Carl von Linnés 300-årsjubileum "Linné 2007".

Utställningsproducent/ansvarig, text: AnnSofie Börjesson

Växtansvariga trädgårdsmästare: Kaili Maide, Thomas Bergling

Foto: AnnSofie Börjesson, förutom sid 13 Kerstin Kustås

Faktagranskning: Lars Gunnar Reinhammar, trädgårdsintendent och ansvarig för Bergiuserbariet.

© Bergianska trädgården 2020

Innehåll

Herbarium	5
Varför finns herbarier idag?	5
Typer	5
Bergiusherbariet	6
Herbariearket på 1700-talet	6
Linnéark i Bergiusherbariet	7
Peter Jonas Bergius – Linnélärjunge, framgångsrik läkare och botanist samt Bergianska trädgårdens grundare	8
Plantae Capenses – en tidig flora över Kapprovinsen i Sydafrika	9
Michael Grubb och Ostindiska kompaniet	10
Materia medica	11
Konventionen om biologisk mångfald	12
Samla växter	13
Pressa växter	15
Att pressa växter, steg-för-steg	15
Att montera växter	16
Att bestämma en växt	17

Herbarium

(senlatin, ”bok om växter”, av *herba* = ört, växt)

Ett herbarium är en samling av torkade, pressade växter, svampar eller alger som ska bevaras för framtiden. De är oftast monterade på pappersark eller inlagda i konvolut och försedda med etiketter med bl.a. artens vetenskapliga namn, insamlingsplats, noteringar om växten, insamlingsdatum samt insamlarens namn. De monterade arken förvaras i buntar i skåp med fack.

Herbarierna gjordes ursprungligen i inbundna bokvolymmer av präster, lärare och läkare. Ett av världens äldsta bevarade herbarier, Burserherbariet/Hortus siccus är från 1600-talet och finns i Uppsala. På Carl von Linnés tid på 1700-talet började herbarier att användas i vetenskapligt syfte.

Förr var det vanligt att skolelever samlade och pressade växter. Idag samlas herbariematerial främst för forskningsändamål. De ger viktigt underlag till forskning, speciellt inom växtsystematiken. De historiska herbarierna utgör även en viktig kulturhistorisk dokumentation.

Bergianska trädgårdens herbarier innehåller totalt 75000 ark. Tillsammans med de levande växterna är de trädgårdens största samlingar. Herbarierna används vid växtbestämningar och för forskning.

Varför finns herbarier idag?

De viktigaste växtsamlingarna idag utgörs av de vetenskapliga herbarierna som återfinns i de stora naturhistoriska museerna eller vid universiteten. Fortfarande tillförs nytt material i huvudsak från specialister på olika växtgrupper. Samlingarna utgör viktigt studiematerial för forskning inom flera vetenskapsgränar men framförallt för systematiken.

Insamlat material från stora geografiska områden från olika tidsperioder kan ge god kunskap om växternas dynamik i tid och rum. Herbariematerial kan också mer direkt användas för att studera en enskild växtgrupp. Det kan gälla vilka arter som finns, hur de är släkt med varandra och var de förekommer.

Det torkade materialet kan också användas för olika typer av molekylära och kemiska analyser för att ge kunskap om evolutionsmönster, tidigare perioders klimat och luftföroreningar, eller för analys av t.ex. utdöda arters genetiska släktskap eller egenskaper.

Typer

De viktigaste växterna i herbarierna är de så kallade ”typerna”, speciellt utvalda exemplar som utgör referenserna till varje enskilt latinskt botaniskt namn. I Bergiuserbariet finns t.ex. typen för *Grubbia squarrosa* (se sid. 10) och det är alltså det specifika exemplaret som är referensen till växtnamnet.

Bergiusherbariet

Originalskåpen till Bergiusherbariet.

kartlagt Bergiusherbariets innehåll och gjort det tillgängligt för forskare och allmänhet via Internet. En del av arken har skannats in och är sökbara via en databas och därmed möjliga att studera på vår hemsida.

Herbariearket på 1700-talet

Herbariearken i Bergiusherbariet är bevarade i mycket gott skick. Arken är ungefär 33x21 cm, ungefär som ett A4-ark, men lite högre. Bergius herbarieark var tunna, av inte särskilt styva papper, gjorda av lump. Växterna i Bergiusherbariet är fästa med lim som man själv tillredde.

Även på baksidan av arket finns anteckningar. Bergius skrev på latin. Han skrev växtens namn, vem han fått den av, insamlingsplats och ibland även långa beskrivningar av växten. Linné skrev oftast bara växtens namn och ibland vem han fått den ifrån. På våra ark från Linné ser man ofta att han skrivit texten nära växten.

Det finns inget standardmått på herbarieark, men på de större herbarierna i Sverige används idag ark i storleken ca 45x28 cm, alltså mycket större än på 1700-talet. Materialet är ett styvt papper, nästan som tunn kartong.

Bergiusherbariet är en samling pressade växter med stort vetenskapligt och kulturhistoriskt värde. Samlingen har skapats av Bergianska trädgårdens grundare Peter Jonas Bergius på 1700-talet. Den innehåller cirka 18000 ark varav de flesta är blommväxter (angiospermer).

Bergiusherbariet innehåller växter från många delar av världen: Kapprovinsen i Sydafrika, Västindien, Kina, Surinam, Sibirien och Europa.

Bergius reste inte själv utan det var många andra som försåg honom med växter, såsom Michael Grubb, en av direktörerna för Ostindiska kompaniet och flera av Carl von Linnés lärjungar, t.ex. Carl Peter Thunberg. Herbariet var ett av landets största på 1700-talet. Här finns även ungefär 100 ark som tillhört Linné.

Efter Bergius död har herbariet utökats av framför allt professorerna Olof Swartz och Johan Emanuel Wikström. De yngsta arken i herbariet är från mitten av 1800-talet.

Under några år pågick ett projekt som har

Linnéark i Bergiuserbariet

Ett av Linné-arken i Bergiuserbariet

I Bergiuserbariet finns ca 300 pressade växter som har Linnéanknytning. Ungefär 100 ark har tillhört Carl von Linné, varav 80 bär hans egna anteckningar. En del av dessa fick Bergius antagligen från Linné redan under sin tid som student i Uppsala. Senare skickade Bergius och Linné växter till varandra, vilket deras korrespondens vittnar om. Några av växterna är typexemplar vilket ger dem stort vetenskapligt värde.

Efter Carl von Linnés död ärvde sonen Linné den yngre all korrespondens, manuskript, böcker och herbarium. När sonen sedan dog övergick det hela till modern Sara Lisa Moraea som på grund av pengabrist sålde samlingen till den engelske medicinstuderande Smith. Smith var med och grundade Linnean Society där samlingen finns idag. Detta betydde att en stor svensk vetenskaplig och kulturhistorisk skatt gick förlorad landet. Idag finns dock en del linneanska samlingar kvar inom landets gränser främst vid Uppsala universitet, Naturhistoriska riksmuseet i Stockholm men även i Bergiuserbariet i Bergianska trädgården.

I artikeln "Linnéväxter i Bergii herbarium" (Svenska Linnésällskapetets årskrift, 1935) av Robert E. Fries görs en kategoriindelning av växterna i Bergiuserbariet som har anknytning till Linné. Enligt Fries finns tre kategorier med växter som är Linnérelaterade:

Exemplar där Linné själv har skrivit ner växtens namn eller andra egenhändigt gjorda anteckningar. 82 exemplar, 79 olika arter. Några är så kallade typer. Exemplaren är i gott skick och fullt användbara för undersökning och bestämning.

Exemplar som bevisligen har tillhört Linné, men utan hans egen namnteckning. Arken har givits som gåva eller byte till annan växtsamlare och det finns pålitliga anteckningar av mottagaren om ursprunget, eller att man på annat sätt kan styrka att det är Linnéanskt ursprung. 28 stycken.

Växter som insamlats i den botaniska trädgården i Uppsala under Linnés tid, 218 stycken. Deras betydelse är främst historisk och kan bidra till kunskapen om växterna som fanns i Linnéträdgården i centrala Uppsala.

Under senare tid har ytterligare ett ark ur kategori 1 hittats.

Peter Jonas Bergius – Linnélärjunge, framgångsrik läkare och botanist samt Bergianska trädgårdens grundare

Peter Jonas Bergius porträtterad av Johan Streng, 1761.

Peter Jonas Bergius föddes 1730 i Vittaryds socken i Småland. Efter en teologisk examen i Lund flyttade han till Uppsala för att studera medicin och botanik för Carl von Linné och Nils Rosén.

Så småningom flyttade Bergius till Stockholm och öppnade en läkarpraktik. Han var aktiv medlem av Kungliga Vetenskapsakademien och utsågs till professor i naturalhistoria och farmaci vid läkarsällskapet *Collegium medicum*.

Bergius framgångar gjorde honom förmögen och 1759 förvärvades Bergielund, vid nuvarande Vasaparken i Stockholm. Där levde han sedan med sin bror Bengt. På Bergielund odlades framför allt fruktträd, bär, rabarber och tobak.

Peter Jonas var starkt engagerad i Bergielund ända fram till sin död 1790. Då donerades egendomen med dess herbarium och bibliotek till Kungl. Vetenskapsakademien och Bergianska stiftelsen bildades.

Bergielund flyttades till Frescati i slutet på 1800-talet och kallas idag Bergianska trädgården.

Plantae Capenses – en tidig flora över Kapprovinsen i Sydafrika

Det mest betydande av Peter Jonas Bergius trettiotal botaniska arbeten är *Plantae Capenses* (Stockholm, 1767). I denna flora över Kapprovinsen beskriver han 14 nya växtsläkten och 130 nya arter. Materialet till floran kom från kompanidirektören Michael Grubb som försåg Bergius med kapväxter från resorna med Ostindiska kompaniet. En del av dem finns fortfarande bevarade i Bergiusherbariet, inklusive flera typark.

I Edvard Andersons växthus finns ett helt rum med växter från Kapprovinsen att beskåda.

Växterna i lådorna från utställningen är exempel på några av de arter som finns i Bergiusherbariet och som ursprungligen kommer från Västra Kapprovinsen i Sydafrika. (Dessa specifika exemplar ingår inte i Bergiusherbariet, men samma arter finns där.)

På 1700-talet bidrog Michael Grubb med många växter till Bergiusherbariet därifrån. Växterna vi ser i lådorna är insamlade i Västra Kapprovinsen drygt 300 år senare, av Per Ola Karis och Frida Stångberg (Botaniska institutionen, Stockholms universitet) tillsammans med sydafrikanska kollegor. Växterna monteras på herbarieark och sorteras in i samlingarna vid Naturhistoriska riksmuseet, vilket gör dem tillgängliga för forskare som vill arbeta med dem i framtiden. Arterna här beskrevs ursprungligen av Bergius i hans *Plantae Capenses (Descriptiones Plantarum ex Capite Bonae Spei)* från 1767.

Michael Grubb och Ostindiska kompaniet

Michael Grubb, 1728-1808, reste första gången med Ostindiska kompaniet 1749 och var superkargör en tid (den ombord på skeppet som bestämde över lasten, varor och eventuella inköp under resan). Han bosatte sig så småningom i Kanton i sex år där han upprättade det första svenska handelskontoret.

Tillbaka till Göteborg tog han över som direktör för Ostindiska kompaniet mellan åren 1766-69. Han adlades 1768 till af Grubbens, blev delägare i Garphyttan bruk och valdes år 1777 in i Vetenskapsakademien (men utslöts dock senare tillsammans med andra som inte längre ansågs göra nytta). Vidlyftiga affärer gjorde att han sattes i konkurs ett flertal gånger.

Grubb var en flitig naturaliesamlare och kom hem med såväl växter, insekter, fåglar som "ett sällsamt sjö-kräk". P. J. Bergius beskrev sedan den sistnämnda i en uppsats i Vetenskapsakademins handlingar. "Sjö-kräket" är en bormussla med det latinska namnet *Teredo chrysdon*, en släkting till skeppsmasken.

Grubb har främst bidragit med växter från Kapprovinsen i Sydafrika. Dessa växter utgjorde sedan underlag till Bergius flora över Kapprovinsens växter (*Plantae Capenses*). Bland Grubbs växter finns flertalet typer.

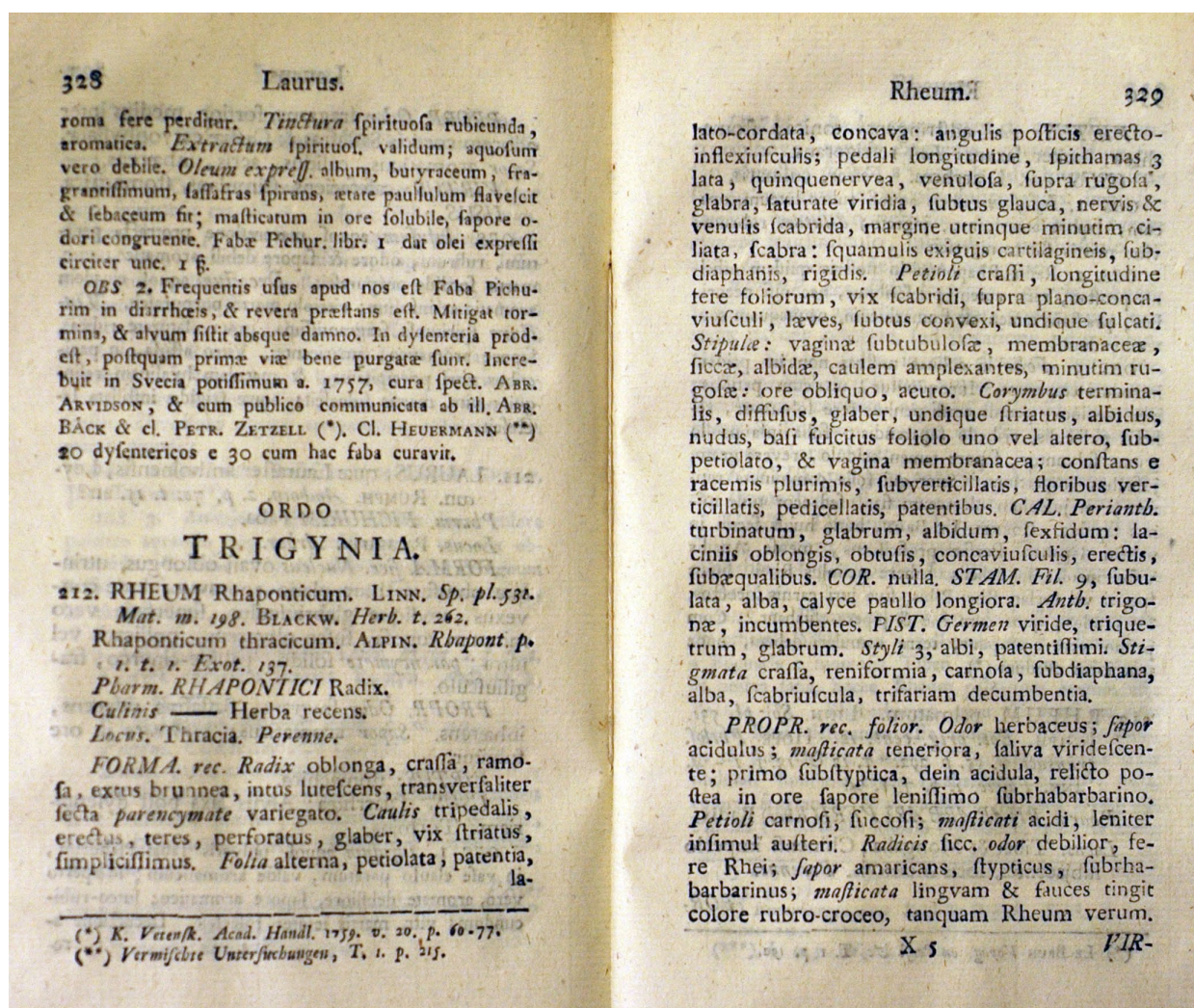

Herbarieark ur Bergiusherbariet.
Grubbia squarrosa (best. av P.J. Bergius)

Kapväxter i utställningen.
Foto: AnnSofie Börjesson

Materia medica

Ett av Bergius främsta arbeten är hans *Materia medica* (1778). Det är ett verk i två band som omfattar de då kända svenska medicinalväxterna och beskriver hur de används – ett slags dåtidens FASS. Även andra läkare och botanister utformade sina versioner av en *Materia medica*, t.ex. Linné.

Ett urval av växterna som beskrivs i *Materia medica* odlas i Bergianska trädgårdens Örtagård utanför Gamla orangeriet. Många av växterna som beskrivs i verket finns pressade i Bergius-herbariet.

Bergius verk omfattar 571 beskrivningar på latin och ställdes upp med:

NAMN	–	citrat av äldre böckers namn på växten
FORMA	–	beskrivning av arten
PROPR.	–	karaktistik, egenskaper som lukt och smak
VIRTUS	–	medicinska och dietetiska egenskaper
USUS	–	användning

Konventionen om biologisk mångfald

Under flera hundra år har forskare och botanister gett sig ut i världen för att samla växtmaterial till sina trädgårdar och herbarier. Under 1700- och 1800-talet samlade man oftast allt som verkade obekant och särskilt växter från "okända" platser. I dag när forskare ger sig ut i fält samlar man oftast mer specifikt, man letar efter vissa växtgrupper som man vill undersöka, ofta hittar man då också nya obeskrivna arter.

I och med en konferens i Rio de Janeiro 1992 som fastlade Konventionen om Biologisk mångfald, blev det inte längre tillåtet att samla växtmaterial oreglerat. Det gäller såväl privatpersoner som institutioner eller företag. Konventionen är till för att

- bevara mångfalden av växter och djur. Länder som skrivit under ska skydda sina naturligt förekommande arter
- att resurserna används på ett hållbart sätt
- att de eventuella vinster, ekonomiska och kunskapsmässiga, som uppstår ska återföras till ursprungslandet, d.v.s. resurser ska inte ska exploateras felaktigt.

Konventionen om biologisk mångfald har sedan 2014 kompletterats av Nagoyaprotokollet, ett internationellt avtal om genetiska resurser (växter, djur, eller delar av dem som ägg och frö) och tillhörande traditionella kunskaper. Protokollet reglerar hur den genetiska resursen inhämtas, hur den används inom forskning och produktutveckling samt hur vinster från användningen fördelas.

En annan konvention är den s.k. CITES-konventionen som cirka 170 länder står bakom. Den ska övervaka så att handeln med vilda djur och växter inte orsakar utrotning samt försöka förhindra illegal handel med hotade växter och djur.

Biologisk mångfald

Enligt den 2:a artikeln i FN:s konvention om biologisk mångfald betyder begreppet "biologisk mångfald":

"variationsrikedomen bland levande organismer av alla ursprung, inklusive från bland annat landbaserade, marina och andra akvatiska ekosystem och de ekologiska komplex i vilka dessa organismer ingår; detta innefattar mångfald inom arter, mellan arter och av ekosystem"

Man kan säga att herbarier bl.a. fungerar som arkiv för de växter som är upptäckta och speglar den biologiska mångfalden.

Samla växter

Syftet med att samla växter till ett herbarium kan vara lite olika. Det kan vara allt från att man vill minnas de växter man sett på sitt landställe eller för att växterna ska undersökas vetenskapligt. Oavsett syfte, ska man alltid plocka växter med omdöme och bara ta det som är nödvändigt.

Plocka växten med blommor och frukter (i vilka frön finns). Hela växten, även rötter bör finnas med om den ska till ett vetenskapligt herbarium. Då vill man kunna undersöka alla delar, t.ex. för artbestämning.

Tänk på att ett herbarieark ska vara välfyllt. Om växten är för stor för att plocka komplett, plocka en eller flera delar av den så att man ser hur den förgrenar sig, t.ex. ett stort löv tas tillsammans med en del av den anslutande kvisten.

När du har samlat en växt, ge exemplaret ett löpnummer, anteckna i en anteckningsbok och lägg en lapp med löpnumret i en plastpåse tillsammans med växten. Gör en anteckning i din anteckningsbok om vilken växt du antar att det är, insamlingsplats (t.ex. med koordinater), datum och vilken miljö växten plockades i. Anteckna även vilken färg blommorna har (färgen kan försvinna eller ändras vid pressning), vilka andra växter som finns i närheten och insamlarens namn. Denna information är viktig för att senare kunna undersöka och artbestämma växten.

Vad är inte tillåtet?

- Man får inte plocka växter i nationalparker och naturreservat.
- Allemansrätten gör det möjligt att plocka växter i naturen, men med olika restriktioner. Man får t.ex. inte bryta av grenar eller gräva upp buskar, inte heller plocka växter på en privat, bebyggd tomt.
- Det är inte tillåtet att plocka fridlysta växter.
- I många länder är det inte tillåtet, varken för privatpersoner eller företag, att föra ut växter och frön ur ett land utan tillstånd. De som samlar växter t.ex. för herbarier ska i förväg ansöka om ett sådant tillstånd.
- I Bergianska trädgården liksom i andra botaniska och privata trädgårdar, är det inte tillåtet att plocka växter, skott, frön eller frukter. Botaniska trädgårdar har erhållit särskilda tillstånd för att föra ut och odla växter från andra länder, och får inte föra dem vidare till andra oreglerat.

Mer information om fridlysta arter och skydd av växter kan man läsa på Naturvårdsverkets hemsida.

Bra att ha med sig när man samlar växter:

- liten spade, kniv och sekator att gräva upp och skära av växten med
- portör eller fryspåsar att förvara växterna i innan de pressas
- anteckningsbok
- fältpress

Exempel på tillbehör att ha under en insamling:
Portör eller plastpåsar att lägga växterna i, penna,
anteckningsblock.

Pressa växter

När man samlat sina växter gäller det att torka dem så snabbt som möjligt. Därför tar man ibland med sig växtpressar direkt ut i fält eller så pressar man sina växter så snart man får möjlighet men absolut samma dag. Speciellt i fuktiga klimat, t.ex. tropikerna, är risken stor att växten börjar mögla. Då måste man ofta torka växterna i speciella växttorkar. Tyvärr blir materialet ofta svart och mycket skört. Det bästa är om man kan pressa med torra så kallade gråpapper, vilka bör bytas en till flera gånger om dagen.

Viktiga verktyg för att pressa växter: tidningspapper, gråpapper och en växtpress.

Att pressa växter, steg-för-steg

1. Växten läggs ut på t.ex. utvikt uppslag tidningspapper. Man försöker att lägga den så att det ser naturligt ut och så att växtdelar inte överlappar varandra i onödan. Man vill se så mycket av växtens olika delar som möjligt. Om växten har blommor, bör man placera dem så att åtminstone några visar undersidan och andra visar ovasidan. Bladen slätas ut så att de inte blir skrynkliga eller vikta när de pressas.
2. Växten i sitt tidningspapper läggs sedan mellan flera ark av s.k. gråpapper, ett vattenuppsugande papper som man använder speciellt för att pressa växter.
3. När alla växter som ska pressas ligger mellan gråpapper dras växtpressen åt. Till en början ska pressen inte dras åt för hårt då det kan förstöra växterna.
4. Mellan 1-24 timmar senare, beroende på vilka växter som pressas, ska gråpapperet bytas för första gången. Därefter byts det fuktiga gråpapperet med jämna mellanrum, ju oftare desto bättre, särskilt i början av pressningen.

Växten är ofta torr efter några dagar, beroende på växt och klimatet där pressningen sker. Man kan prova att lägga handens ovasida mot växten. Om den inte längre känns kall mot handen så är den torr. Den torkade och pressade växten är nu redo för att monteras och etiketteras, för att sedan ingå i ett herbarium.

Att montera växter

När växten pressats och är torr monteras den på ett styvt papper. Papperet ska helst vara syrafritt för att undvika att växten missfärgas av papperet. Växten fästs vanligen med speciella klisterremсор över stjälkar och blad, men kan även fästas med lim eller sytråd. Man ska inte använda vanlig tejp, eftersom den lossnar med tiden.

Om växten är liten försöker man fylla hela arket med flera exemplar av samma art från samma insamling. Ibland följer lösa frukter eller frön med växten och dessa läggs då i ett litet konvolut som fästs på herbariearket. Växten ska monteras så att bladens och blommornas placering ser naturlig ut.

På herbariearket fästs även en etikett som med växtens vetenskapliga namn. På etiketten skriver man ner de anteckningar man gjort vid insamlingstillfället, vem som samlat växten, vem som bestämt växten (alltså avgjort vilken art det är), var växten har hittats och insamlingsdatum. All denna information är mycket viktig om exemplaret senare ska undersökas vetenskapligt.

Att bestämma en växt

För forskare är det grundläggande att ta reda på vilken växt de hittat, att bestämma den. Det innebär att avgöra vad det är för art och till vilken familj och släkt den tillhör. Det gör man oftast genom att titta på hur växten ser ut och jämföra med vad man ser i floror. Man använder sig ofta av s.k. bestämningsnycklar. Det är kortfattade "frågor" om växten som leder en vidare till rätt växtfamilj, släkte och så småningom art.

Ibland kan det behövas både en morfologisk undersökning (att titta på yttre egenskaper) och kemiska eller molekylära (att undersöka de inre egenskaperna).

När växterna är bestämda ordnas de in i de släkten och familjer som de hör till och läggs i herbarieskåpet i systematisk ordning.

Om en växt är nyupptäckt finns det regler för hur man som forskare ska beskriva den nya arten och förse den med ett giltigt vetenskapligt namn. Dessa regler beskrivs i International Code of Botanical Nomenclature (ICBN) som ges ut av International Association for Plant Taxonomy (IAPT).

Sättet att bestämma en växt på skiljer sig egentligen inte mycket från hur man gjorde på 1700-talet. Däremot skiljer sig sättet man klassificerar och ordnar in växterna i ett växtsystem och bestämmer dess släktskap med varandra.

Linnés sexualsystem var ett artificiellt system som baserar sig på i förväg uppställda nyckelkaraktärer, i Linnés fall växtens ståndare och pistiller. Linné var medveten om att hans sexualsystem var artificiellt, men det var bättre än tidigare sådana och ståndare och pistiller lämpade sig väl att sortera efter. Evolutionsläran var ännu inte aktuell.

Idag använder man system som baserar sig på arternas släktskap, eller s.k. fylogeni. Med hjälp av DNA-analyser undersöks artens ursprung. Med en metod som kallas kladistik försöker man via datorn rekonstruera ett släkträd för arten.

Det mest aktuella växtsystemet idag är APG-systemet (APG – The Angiosperm Phylogeny Group) som baserar sig på studier av molekylära data från blomväxterna. Klassificeringen av alla kända (blom)växter enligt APG-systemet är inte färdig ännu så det återstår arbete innan släkträdet är fullständigt.

Bilder av ark i Bergiusherbariet som tillhört Carl von Linné.